

УДК 070(477)"20":001.103-025.28

Юрій Бідзіля,
Денис Кравець

РОЗВИТОК ВІДКРИТИХ ДАНИХ
ЯК НОВІ ПЕРСПЕКТИВИ Й МОЖЛИВОСТІ
ДЛЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

DOI: [https://doi.org/10.37222/2524-0331-2019-9\(27\)-13](https://doi.org/10.37222/2524-0331-2019-9(27)-13)

Розглянуто найбільш актуальні проблеми журналістики даних у сучасних умовах, її очевидний взаємозв'язок із таким явищем, як «Open Data». Означено основні етапи зародження понять «журналістика даних» та «Open Data», розкрито їх еволюційний шлях, а також окреслено загальну перспективу цих сфер для розвитку демократії і суспільства. Обґрунтовано необхідність включення журналістики даних у науковий обіг та навчальний процес, оскільки вже зараз вона є перспективною і невід'ємною складовою сучасного інформаційного простору, однак не є предметом української медіанауки.

Ключові слова: журналістика даних, відкриті дані, Open Data, журналістикознавство, медіа, Data.gov, ЗМІ.

Концепцію відкритих даних (Open Data) як суспільного надбання людства і, як наслідок, що впливає з цього принципу, — права індивідуума на вільний доступ до них [7] складно переоцінити з точки зору сучасної журналістики. Із розвитком засобів зберігання, передачі і обробки даних, а також самої ідеї, що певні набори даних можуть бути використані для публікацій без жодних обмежень (авторське право, інші законодавчі механізми контролю), медіа отримали в свої руки один з найпотужніших інструментів демократичного суспільства.

Актуальність дослідження очевидна й обумовлена тим, що в українському сегменті журналістикознавства майже відсутні якінебудь серйозні розвідки з проблематики відкритих даних, та й

загалом в українській інформаційній галузі ця тема належним чином досі так і не розроблена. Журналістика даних за останні кілька років вже встигла зайняти окрему нішу на ринку інформаційних послуг, проте — не в наукових і освітніх спільнотах вищої школи. Через недостатність уваги, а також брак наукової дискусії щодо сутності цього питання постала й низка сегментних проблем, вирішення яких дало б змогу підняти українську журналістику на більш якісний і ефективний рівень. Звернемо увагу лише на чотири, на нашу думку, чи не найважливіші: 1) брак стандартизації формату даних, що не дає змоги їх якісної обробки машинним читанням; 2) комерціалізація (монетизація) відкритих даних, що суперечить принципам їх вільного поширення й використання; 3) відсутність в українських вишах, де вивчають журналістику, спеціалізованих курсів, що вивчають принципи та інструменти відбору, обробки, структурування і візуалізації великих масивів даних, пошуку «історій» в них; 4) бюрократизація та неповороткість деяких розпорядників даних у їх відкритті.

До проблеми, яку ми розглядаємо, зверталися такі автори, як Андрій Газін [1; 2; 6], Джонатан Грей [10], Лоуренс Лессиг [11], Еліно́р Остро́м [14], Джонатан Стоунман [15], Саймон Чіньярд [8] та ін. В українській медіанауці ця архіважлива проблема, на жаль, майже не досліджується.

Мета розвідки полягає в тому, щоб увести в широкий науковий обіг українських соціальних комунікацій поняття «журналістика даних», пов'язане з відкритими даними, як перспективне поле професії, вивести на дискусійний рівень низку актуальних та важливих питань, поєднаних із цією проблемою. Для цього передбачаємо вирішити такі завдання: 1) простежити зародження концепції відкритих даних, їх шлях розвитку у світі та Україні, зважаючи на історичний і правовий аспекти цієї проблеми; 2) розглянути журналістику даних як різновид інформаційної діяльності, який тісно пов'язаний з відкритими даними, що передбачає отримання фахівцями спеціальних навичок у роботі зі специфічними інструментами і наявність вузькоспеціалізованих знань; 3) схарактеризувати ключові проблеми сучасної журналістики даних, що заважають їй розвиватися належним чином.

Методи дослідження. У процесі роботи над нашою науковою працею ми використовували такі загальнонаукові методи дослі-

дження: спостереження, збір, опис, аналіз, систематизація, абстрагування, пояснення, індукція і дедукція.

Результати та обговорення. Досліджувати журналістику даних можливо лише одночасно з таким поняттям, як «відкриті дані», що як дефініція і явище відносно нове. Медійна діяльність, базована на даних, звичайно ж має більш глибоку історію, проте до останнього десятиліття вона ґрунтувалася переважно на наданих кимось (найчастіше односторонніх або заангажованих) чи самостійно згенерованих даних. Прийняття законодавчих актів, які зобов'язують розпорядників даних публікувати їх у відкритому доступі, і, як наслідок, — можливість аналізувати раніше недоступні гігантські масиви даних — створило журналістику даних як окрему спеціалізацію інформаційної діяльності. До прикладу, у низці великих медіакомпаній було створено спеціальні підрозділи, які зайняті обробкою даних та їх візуалізацією для відділів новин. Найбільш помітними є команди в Reuters, Pro Publica, La Nacion, The Guardian, Berliner Morgenpost. Взаємозалежний розвиток журналістики даних та відкритих даних спонукає нас звернути погляд в історію, щоби простежити їх взаємозв'язок.

Саму концепцію відкритих даних світу подарувала наука. Відкритий доступ до наукових даних був заснований інституційно при формуванні системи Світового центру даних (нині — Всесвітня система даних) у рамках підготовки до Міжнародного геофізичного року 1957—1958 рр. [9] Міжнародна рада наукових союзів (нині — Міжнародна рада з науки) створила кілька світових центрів даних, щоби звести до мінімуму ризик їх втрати, одночасно забезпечивши максимально можливий доступ до них. Однією з вирішальних рекомендацій при запровадженні цього процесу стала пропозиція зробити дані доступними в машинозчитувальному вигляді, що вкрай важливо в розрізі журналістики даних.

Уперше назва «відкриті дані» як термін з'явилася 1995 р. в документі Американського наукового агентства. У ньому йшлося про необхідність відкриття геофізичних і екологічних даних. Зокрема, автори доповіді «Про повний та відкритий обмін науковими даними» зазначали, що «атмосфера, океани і біосфера Землі утворюють інтегровану систему, яка виходить за межі національних кордонів. Щоб зрозуміти елементи системи, те, як вони взаємодіють

і як вони змінилися з часом, необхідно збирати й аналізувати дані про навколишнє середовище з усіх джерел і частин світу». Дослідження глобального навколишнього середовища, на думку науковців, вимагає міжнародного співробітництва з багатьох причин, серед яких найважливіші такі: 1) для вирішення глобальних проблем необхідно мати глобальні набори даних і продукти, отримані з цих наборів даних; 2) для кожної нації більш ефективно і економічно вигідно ділитися своїми даними та інформацією, ніж збирати все, що їй потрібно, самостійно; 3) реалізація ефективною політики, спрямованої на вирішення проблем глобального навколишнього середовища, вимагає участі з самого початку майже всіх країн світу. В окремому пункті документа вказується, що дані та інформація надаються без обмежень на недискримінаційній основі, не більше ніж за вартість відтворення і поширення [13].

Подальший розвиток інформаційних технологій та Інтернету дав нове дихання філософії відкритого доступу до даних. Лауреат Нобелівської премії з економіки (2009 р.) Елінор Остром в одному із своїх досліджень вказала на те, що специфіка сучасних інформаційних ресурсів за своїм принципом дуже схожа на суспільні блага, оскільки використання їх однією людиною не перешкоджає застосуванню іншими. Це суспільні блага нового типу, використання яких не виснажує загальний запас, а навпаки — збагачує його [14]. Задовго до того, як стати об'єктом інтересу журналістики, політики і суспільства, відкриті дані були впроваджені в практику наукових співтовариств. Дослідники стали першими, хто усвідомив користь відкритості й обміну даними, і саме ця ідея в сукупності з ідеалами вільного програмного забезпечення сформували відкриті дані, такими якими вони є сьогодні.

У грудні 2007 р. кілька десятків науковців, фахівців ІТ та Інтернету провели зустріч у Себастополі, що на північ від Сан-Франциско [8]. Їх метою було визначити концепцію відкритих публічних даних, щоби сформулювати її для кандидатів у президенти США. Серед учасників цього форуму були Тім О'Райлі і Лоуренс Лессиг. Перший відомий тим, що визначив і популяризував такі дефініції, як відкритий вихідний код і Web 2.0, інший — професор права в Стенфордському університеті (Каліфорнія), фундатор ліцензій Creative Commons, заснованих на ідеї авторського права і

вільного поширення знань, згодом і відкритих даних. Зауважимо, що в Севастополі вперше концептуально сформульовано основні принципи «ідеї відкритих даних» і засоби її досягнення. Дослідники відзначили, що відкриті (публічні) дані мають такі ж загальні властивості, як і наукові ідеї, тобто можуть бути в спільному використанні як загальне благо. Значну роль у формуванні ідеї відіграла загальна філософія відкритого вихідного коду, яка ґрунтується на трьох основних концепціях: відкритість, участь і співпраця. Результатом зустрічі стало впровадження відкритих даних на урядовому та інших рівнях.

Президент США Барак Обама у свій перший робочий день (20 січня 2009 р.) підписав меморандум «Про прозорість і відкритість уряду» («Transparency and Open Government») [12], де йдеться про те, що інформація, яку зберігає уряд, є національним надбанням. Дослідники відразу звернули увагу на політику відкритості Барака Обами, який твердив: «Моя адміністрація вживатиме належні заходи відповідно до законодавства і політики для швидкого розкриття інформації у формах, які громадськість може легко знайти і використовувати» [8]. Таким чином, у 2009 р. народився Data.gov — портал відкритих даних уряду США, основним завданням якого стало поліпшення доступу суспільства до високоякісних і, що надзвичайно важливо, машинозчитуваних наборів даних, згеноерованих урядом та іншими структурами. На момент запуску Data.gov містив 47 наборів даних, на травень 2019 р. — їх уже 232 229 [16]. На сайті відкриті дані структуровані в таких розділах: сільське господарство, клімат, споживач, екосистеми, освіта, енергія, фінанси, здоров'я, місцевий уряд, виробництво, морська сфера, океани, громадська безпека. Згодом, після внесення змін до законодавства та приєднання до Міжнародної хартії відкритих даних, відповідні портали з'явилися в низці країн, зокрема в Україні. У США право вільного доступу і право на повторне використання відкритих даних регулюються зведенням законів FOIA («Закон про свободу інформації»).

В Україні шлях до відкриття даних і створення аналогічного порталу був досить заплутаним. Початок цьому процесу поклав Закон № 2939-VI (2011 р.) «Про доступ до публічної інформації» [4]. Однак офіційно відкриті дані в тому вигляді, в якому їх

розуміє цивілізований світ, з'явилися лише в 2015 р. із прийняттям законопроекту № 2171 «Про внесення змін до деяких Законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних» [3] і набуттям чинності Постанови Кабінету Міністрів України № 835 від 21 жовтня 2015 р. «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних». За рік до того в Україні запрацював «Національний портал відкритих даних», Data.gov.ua, який за цей час зазнав кілька трансформацій.

Здавалося б, усі ці нововведення надали українським журналістам невичерпний резерв відкритих даних, в яких можна знайти мільйони історій, тисячі тем для розслідувань, статей і наповнених сенсом, зрозумілих візуалізацій. Певною мірою воно так і сталося, але цього занадто мало й цьому є низка причин, основна з яких — відсутність у більшості (навіть у випускників вишів) навичок із вилучення, очищення, структурування і візуалізації даних, досвіду роботи зі специфічним програмним забезпеченням. Якщо хтось такі знання й здобуває, то відбувається це здебільшого на тренінгах, що проводяться за підтримки західних країн або шляхом самоосвіти.

Ще одним із негативних факторів є максимальна технічно-візуальна незручність самого порталу Data.gov.ua, який відштовхнув багатьох потенційних користувачів з моменту першого ознайомлення з ним. Окрім того, розв'язанню цієї проблеми заважає вкрай повільний процес відкриття даних розпорядниками. До прикладу, за офіційною інформацією Data.gov.ua станом на 16 травня 2019 р. на ньому опубліковано 9297 наборів даних, які розподілені за такими рубриками: Будівництво, Держава, Екологія, Економіка, Земля, Молодь і спорт, Освіта і культура, Охорона здоров'я, Податки, Сільське господарство, Соціальний захист, Стандарти, Транспорт, Фінанси, Юстиція. Однак лише частина розпорядників даних виконує норми законодавства і постанови Кабміну. Так, згідно з аналітичними матеріалами, опублікованими на Data.gov.ua, на 100% Постанову № 835 виконали Міністерство юстиції, Генеральна прокуратура України, ДФС, Національна поліція, ДСНС, Казначейство, Держархбудінспекція, Державне підприємство «Енергоринок», Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження Укра-

їни, Державіаслужба, Укравтодор, Держводагентство, Держгеокадастр, Держстат, Нацкомфінпослуг, Національна рада з питань телебачення і радіомовлення, НКРЕКП, НКЦПФР, НКРЗІ, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. Узагалі не виконали Постанову — Державна служба України з питань праці, НАЗК, Верховна Рада України, ДРС, МОЗ, ПАТ «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України», МОН, МТОТ, Мінкультури, Мінприроди, Держгеонадра, Мінагрополітики, Держпродспоживслужба, Мінрегіон, Рада міністрів Автономної Республіки Крим. Частково виконали такі державні структури: Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, МВС, Мінфін, Мінекономрозвитку, Міненерговугілля, Державне підприємство «Національна енергетична компанія «Укренерго», Мінінфраструктури, Укртрансбезпека, Мінсоцполітики, Пенсійний фонд України, Мінмолодьспорт, Держекоінспекція, Держлісагентство, Держрибагентство, МЗС, Адміністрація Держспецзв'язку, Фонд державного майна, Антимонопольний комітет, Національний банк, Вищий господарський суд України, ДСА, Центральна виборча комісія.

Окрім того, якщо говорити про перспективи розвитку відкритих даних як нові можливості для сучасної журналістики, то існують сегментні проблеми, які заважають розвиватися такій сфері інформаційної діяльності, як журналістика даних. Зокрема, назвемо лише такі: відсутність єдиних стандартів щодо даних, що завантажуються на портал Data.gov.ua розпорядниками, зокрема щодо таблиць, що унеможлиблює їх зчитування і машинну обробку належним чином, обмеження й сегментування даних за часовими проміжками (іноді оприлюднення даних відбувається хаотичним чином); відсутність на Data.gov.ua рефлексивного інструментарію для роботи з наборами відкритих даних, що змушує журналістів користуватися сторонніми веб-ресурсами, які, своєю чергою, відкриті дані й інструменти роботи з ними вже встигли комерціалізувати, що в принципі суперечить концепції, прийнятій цивілізованою світовою спільнотою; використання форматів, зовсім не придатних для обробки автоматичним способом (PDF, DOC тощо).

Фактично єдиним вітчизняним ресурсом, що сьогодні досліджує проблематику відкритих даних в Україні, є портал Texty.org, фахівці, якого працюють у цьому руслі. До прикладу, про окремі,

згадані нами проблеми у своїх дослідженнях пишуть Андрій Газін [1; 2; 6], Марія Щурська [2] та Надія Романенко [5]. В дискусійній статті «Як підвищити якість відкритих даних в Україні» фахівець з візуалізації даних А. Газін, акцентує увагу на тому, що основний показник якості даних — це машинозчитуваний формат, який є однією з основних ознак придатності даних до подальшої роботи з ними. Однак прописані законодавчі норми залишили шанс публікувати дані в форматах, які унеможливають їх обробку традиційними автоматичними способами. Як спостерігаємо, значна частина даних на порталі Data.gov.ua були опубліковані в таких форматах, як DOC, PDF, JPG, PNG, що є проблемою для журналістики даних та самих працівників медіа, бо позбавляє змоги їх якісно аналізувати. На думку фахівців, підвищити якість відкритих даних зможуть такі заходи: 1) заборона приймати файли в певних електронних форматах; 2) створення валідатора, який би перевіряв файл на предмет поширених помилок; 3) упровадження єдиного стандарту оформлення документів (для початку хоча б у межах однієї державної установи); 4) автоматизація процесу введення даних, яка дозволить працівникові, що зіставляє набір даних, замість написання однієї з десяти варіацій певного значення вибрати необхідну зі списку [6].

Цю ж проблему, але з правової точки зору розглядає й аналітик Н. Романенко. Дослідниця звертає увагу на те, що Закон № 2939-VI [4] «Про доступ до публічної інформації» визначає відкриті дані як «публічну інформацію в форматі, що дозволяє її автоматизовану обробку електронними засобами, вільний і безкоштовний доступ до неї, а також її подальше використання». Іншими словами, Закон регламентує, що дані повинні бути структуровані та надані у форматі, який легко і навіть інтуїтивно можна обробити за допомогою комп'ютера та масово використовуюваного програмного забезпечення. Щоб відповідати цим нормам, дані повинні подаватися за єдиним стандартом, у таких форматах як json, csv, xml тощо. Однак у Постанові Кабінету Міністрів, що регламентує, як чиновникам виконувати Закон, закладено явне протиріччя принципу публікації відкритих даних. Зокрема, серед можливих форматів числяться PDF, DOC JPEG та інші, які машинозчитувальними та придатними до обробки засобами автоматизації назвати неможливо.

Ще однією із проблем є те, що чиновники відповідно до норми, прописаної у постанові Кабміну, повинні наповнювати портал відкритих даних не тільки структурованими наборами даних, а й іншою документацією, як-от тексти нормативних актів, бланки заяв, телефонні довідники, каталоги тощо. Така інформація на спеціалізованому ресурсі лише обтяжує роботу з відкритими даними. На думку дослідниці Н. Романенко, подібну інформацію було б доречно розміщувати на сайтах самих структур, але аж ніяк не в системі Data.gov.ua [5].

Усі ці проблеми в комплексі, разом із відсутністю простого й інтуїтивного інструментарію з пошуку необхідного пулу даних на Data.gov.ua, породили явище комерціалізації. Тут важливо зазначити, що сама по собі комерціалізація продукту, заснованого на Open Data, абсолютно ординарна й не суперечить загальній концепції його поширення, однак, на нашу думку, ця тенденція не може бути абсолютизованою, відкриті дані не можуть бути цілком комерціалізованими. Наочний приклад здорової комерціалізації — це продукт ЗМІ, які, використовуючи відкриті дані, можуть виготовляти медіапродукт для ринку інформації, що в подальшому як доповнить дані історією, так і не стане перешкодою для їх використання. Однак незручність та неприязнь Data.gov.ua до користувача, зокрема до журналістів, призвели до створення комерційних майданчиків, які надають більш зручні інструменти і модулі аналітики за вельми нескромну вартість. До прикладу, одним із них є довідково-аналітична система You Control, для роботи в якій, за показниками на 20 травня 2019 р., користувачам запропоновані такі види підписок: добова — 680 грн, місячна — 3 750 грн і стандартна (річна) — 30 000 грн. Для журналістів як варіант лояльності запропоновано «партнерський меморандум», який зобов'язує рекламувати ресурс у своїх публікаціях та писати звіти про використання даних. Напрошується запитання: чому приватний бізнес може побудувати ефективну й інтуїтивну систему, а держава, що володіє майже необмеженими як людськими, так і фінансовими ресурсами, — ні? Однак це запитання скоріш за все риторичне.

У синергії те, що відбувається сьогодні, є проблемою для розвитку журналістики даних і відштовхує фахівців працювати в цьому перспективному напрямі діяльності ЗМІ. Додатковий неспри-

ятливий фактор, якщо не сказати вирішальний, — відсутність в українських журналістів знань у вказаній сфері, що спричиняє невисоку якість публікацій, можливість виникнення критичних помилок там, де вони неприпустимі. Як наслідок — падіння довіри до публікацій; слабка поінформованість аудиторії за допомогою відкритих даних, що могло б сприяти активізації розбудови громадянського суспільства; брак інтересу у читачів до інформаційного продукту. А втім, відсутність інтересу до журналістських матеріалів — проблема більш складна й комплексна та вимагає окремого дослідження. За офіційною статистикою (за даними Open Data Barometer за 2017 р.), Україна посіла 17-ту позицію в рейтингу серед 30 держав, що підписали Міжнародну хартію відкритих даних. Це безумовно непоганий результат. Однак поряд з цим за оцінкою впливу (які відкриті дані мають вплив на життя у країні) Україна отримала лише 28 балів зі 100 можливих. Вважаємо, що значну кількість причин такої ситуації ми вже згадали в нашому дослідженні. На нашу думку, розвиток відкритих даних загалом створить нові та більш досконалі можливості для сучасної журналістики.

Висновок. Актуальні проблеми журналістики даних в Україні, яку на наш погляд, варто розглядати як невід’ємну складову сучасної медійної діяльності, безпосередньо пов’язані з Open Data й освітнім компонентом. Порушені в статті проблеми сьогодні вимагають більш детального і всебічного вивчення, зокрема, науковим співтовариством. Вважаємо, що таку перспективну галузь професії журналіста необхідно виводити з вузьких рамок ентузіазму й існування в експериментальному середовищі, включивши її в широку медіанауку про журналістикознавство і в навчальні курси вищої школи. Усе це може допомогти журналістським матеріалам, базованим на відкритих даних, стати більш глибокими, різноманітними, а відповідно й пробуджуватиме суспільний інтерес до багатьох соціальних, економічних та політичних тем. Науковий підхід та запровадження університетських курсів для навчання майбутніх журналістів методики роботи з відкритими даними зможуть значно покращити освітній рівень медійних фахівців та якість їхньої роботи з подібними ресурсами. Своєю чергою, Open Data (відкриті дані), ставши рушійною силою на новому етапі розвитку мас-медіа, давши поштовх до створення журналістики даних, у сучасному

інформаційному просторі пов'язані настільки, що одне без іншого приречені на забуття. Демократичні ж вигоди від розвитку обох цих сфер в Україні є очевидними.

1. *Газін А.* 90% органів влади не розуміють, що таке «відкриті дані». URL: http://texty.org.ua/pg/news/Oximets/read/69695/90_organiv_vlady_ne_rozumijut_shho_take.
2. *Газін А., Щурська М.* Як органи влади (не) виконали Постанову про відкриті дані. URL: http://texty.org.ua/pg/article/editorial/read/68054/Jak_organu_vlady_ne_vykonyali_Postanovu_pro.
3. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних» // Відомості Верховної Ради (ВВР). 2015. № 25. Ст. 192. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/319-19>.
4. Закон України «Про доступ до публічної інформації». URL: Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2011. № 32. Ст. 314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
5. *Романенко Н.* «Відкриті дані» держструктур: лише 8% у машиночитаному форматі. URL: http://texty.org.ua/pg/article/editorial/read/77440/Vidkryti_dani_derzhstruktur_lyshe_8_u_mashynochytanomu.
6. *Толокільнікова К., Газін А.* Велика кількість даних доступна для всіх, але медіа на них іще не відреагували. URL: https://ms.detector.media/web/online_media/andriy_gazin_textyorgua_velika_kilkist_danikh_dostupna_dlya_vsikh_ale_media_na_nikh_ische_ne_vidreaguvali.
7. *Auer S., Bizer C., Kobilarov G., Lehmann J., Cyganiak R., Ives Z.* DBpedia: A Nucleus for a Web of Open Data // Lecture Notes in Computer Science, vol 4825. Springer, Berlin, Heidelberg, 2007. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-3-540-76298-0_52.
8. *Chignard S.* A brief history of Open Data // Online Magazine Paris Innovation Survey. 2013. URL: <http://parisinnovationreview.com/articles-en/a-brief-history-of-open-data>.
9. Earth Observations from Space: The First 50 Years of Scientific Achievements. National Research Council. Washington, DC: The National Academies Press. 2008. URL: <https://www.nap.edu/catalog/11991/earth-observations-from-space-the-first-50-years-of-scientific>.
10. *Gray J.* Towards a Genealogy of Open Data // The paper was given at the General Conference of the European Consortium for Political Research in Glasgow. 2014. URL: <https://ssrn.com/abstract=2605828>, or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2605828>, or https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2605828.

11. *Lessig L.* Code v. 2 // Personal website of Lawrence Lessig. 2006. URL: <http://codev2.cc/download+remix/Lessig-Codev2.pdf>.
12. *Obama B.* Transparency and Open Government (memorandum for executives and agencies) // White House Archive. 2009. URL: <https://obama-whitehouse.archives.gov/the-press-office/transparency-and-open-government>.
13. On the Full and Open Exchange of Scientific Data. National Research Council. Washington: The National Academies Press. 1995. URL: <https://www.nap.edu/catalog/18769/on-the-full-and-open-exchange-of-scientific-data>.
14. *Ostrom E.* Beyond Markets and States: Polycentric Governance of Complex Economic Systems // *Transnational Corporations Review*. Vol. 2. No. 2. 2010. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2019699.
15. *Stoneman J.* Does Open Data Need Journalism? // Reuters Institute for Journalism Studies, Oxford University. 2015. URL: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/our-research/does-open-data-need-journalism>.
16. U.S. Government's open data. URL: <https://www.data.gov>.

References

1. Hazin, A. (2016). *90% orhaniv vldy ne rozumiyut, shcho take «vidkryti dani»*. Retrieved from http://texty.org.ua/pg/news/Oximets/read/69695/90_organiv_vldy_ne_rozumiyut_shho_take. (in Ukr.).
2. Hazin, A. & Shchurska, M. (2016). *Yak orhany vldy (ne) vykonaly Postanovu pro vidkryti dani*. Retrieved from http://texty.org.ua/pg/article/editorial/read/68054/Jak_organy_vldy_ne_vykonaly_Postanovu_pro. (in Ukr.).
3. (2015). Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo dostupu do publichnoi informatsii u formi vidkrytykh danykh», *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*, № 25, st.192. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/319-19>. (in Ukr.).
4. (2011). Zakon Ukrainy «Pro dostup do publichnoi informatsii», *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, № 32, st. 314. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>. (in Ukr.).
5. Romanenko, N. (2017). «*Vidkryti dani*» *derzhstruktur: lyshe 8% u mashynochytanomu formati*. Retrieved from http://texty.org.ua/pg/article/editorial/read/77440/Vidkryti_dani_derzhstruktur_lyshe_8_u_mashynochytanomu. (in Ukr.).
6. Tolokolnikova, K. & Hazin, A. (2016). *Velyka kilkist danykh dostupna dlia vsikh, ale media na nykh ishche ne vidreahuvaly*. Retrieved from: <https://>

- ms.detector.media/web/online_media/andriy_gazin_textyorgua_velika_kilkist_danikh_dostupna_dlya_vsikh_ale_media_na_nikh_ische_ne_vidreaguvali. (in Ukr.).
7. (2007). Auer, S., Bizer, C., Kobilarov, G., Lehmann, J., Cyganiak, R. & Ives, Z. DBpedia: A Nucleus for a Web of Open Data, *Lecture Notes in Computer Science*, vol. 4825. Springer, Berlin, Heidelberg. Retrieved from https://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-3-540-76298-0_52. (in Eng.).
  8. Chignard, S. (2013). A brief history of Open Data, *Online Magazine Paris Innovation Survey*. Retrieved from <http://parisinnovationreview.com/articles-en/a-brief-history-of-open-data>. (in Eng.).
  9. (2008). *Earth Observations from Space: The First 50 Years of Scientific Achievements*, National Research Council, Washington, DC, The National Academies Press. Retrieved from <https://www.nap.edu/catalog/11991/earth-observations-from-space-the-first-50-years-of-scientific>. (in Eng.).
  10. Gray, J. (2014). Towards a Genealogy of Open Data, *The paper was given at the General Conference of the European Consortium for Political Research in Glasgow*. Retrieved from <https://ssrn.com/abstract=2605828>; <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2605828> ; https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2605828. (in Eng.).
  11. Lessig, L. (2006). Code v. 2, *Personal website of Lawrence Lesage*. Retrieved from <http://codev2.cc/download+remix/Lessig-Codev2.pdf>. (in Eng.).
  12. Obama, B. (2009). Transparency and Open Government (memorandum for executives and agencies), *White House Archive*. Retrieved from <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/transparency-and-open-government>. (in Eng.).
  13. (1995). *On the Full and Open Exchange of Scientific Data*. National Research Council Washington, The National Academies Press. Retrieved from <https://www.nap.edu/catalog/18769/on-the-full-and-open-exchange-of-scientific-data>. (in Eng.).
  14. Ostrom, E. (2010). Beyond Markets and States: Polycentric Governance of Complex Economic Systems, *Transnational Corporations Review*, Vol. 2, No. 2. Retrieved from: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2019699. (in Eng.).
  15. Stoneman, J. (2015). Does Open Data Need Journalism? *Reuters Institute for Journalism Studies, Oxford University*. Retrieved from <https://reuters-institute.politics.ox.ac.uk/our-research/does-open-data-need-journalism>. (in Eng.).
  16. U.S. Governments open data. Retrieved from: <https://www.data.gov>. (in Eng.).

*Yuriy Bidzilya,
Denis Kravets*

THE DEVELOPMENT OF OPEN DATA
AS NEW PERSPECTIVES AND OPPORTUNITIES
FOR THE CONTEMPORARY UKRAINIAN JOURNALISM

This article aims to introduce the concept of «data journalism» in the broad circulation of social communications of Ukraine, related to open data as a promising area of the profession, bring to the level of discussion many topical and important issues related to this problem. In the course of our research, the following research methods were used: observation, collection, description, analysis, systematization, abstracting, explanation, induction, and deduction. The article deals with the most relevant problems of «data journalism» in today's conditions, its interconnection with the phenomenon of the «Open Data». The main stages of the birth of the concepts of «Data Journalism» and «Open Data» were studied, their «evolutionary» path is revealed, and the general perspective of these areas for the development of democracy and society, in general, was outlined. The further development of information technology and the Internet has given a fresh breath to the philosophy of open access to data. In Ukraine, the path to opening data and creating such an open portal was quite confusing. One of the main problems with the open data system is the Ukrainian Open Data Legislation, which works poorly. Another negative factor is the maximum technical and visual inconvenience of the Data.gov.ua portal itself, which has alienated many potential users since it was first introduced. The process of disclosure 187 of «Open data» to administrators of different government departments is very slow and impedes the process of solving this problem. There is a problem of training at the Ukrainian universities where future journalists are trained. Graduates of journalism faculties are often reluctant to work with «Open data» The authors in the conclusions of their scientific article justify a necessity to include «data journalism» in the scholarly circulation and educational process, since it is already a promising and integral part of the modern information space, however out underrepresented in the Ukrainian communication and media scholarship.

Keywords: data journalism, Open data, journalism science, media, Data.gov, MMC (Means of mass communication).